DOI: https://doi.org/10.32782/city-development.2026.3-27
УДК 364.4:364-322+364-3:61.2](045)

ІНСТИТУЦІЙНА РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ВОЛОНТЕРСЬКИХ РУХІВ

Цецик Ярослав Петрович
кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та публічного врядування
Національний університет водного господарства та природокористування
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2527-2155
Ігнатова Анна Борисівна
студент
Навчально-наукового інституту економіки та менеджменту
Національного університету водного господарства та природокористування
ORCID: https://orcid.org/0009-0000-7791-0422

Анотація. Досліджено роль громадських організацій та волонтерських рухів у соціальній підтримці України в умовах війни та трансформацій. На початку війни відбулася мобілізація громадян, що зробила волонтерський рух одним із найрозвиненіших у світі. Визначено напрями діяльності організацій, які стали важливими елементами громадянського суспільства. Нині вони забезпечують надання соціальних послуг, правову підтримку й гуманітарну допомогу, мобілізують ресурси та формують солідарність. Серед викликів – нестача фінансування, правові бар'єри, потреба у прозорості й довірі. Посилення ролі можливе через інституціоналізацію, партнерства та інтеграцію європейських принципів. Український досвід має глобальне значення, формуючи нові моделі підтримки у кризових умовах.

Ключові слова: громадські організації, волонтерські рухи, соціальна підтримка, інституційна роль, мобілізація ресурсів, інституціоналізація, партнерство з державою, прозорість та довіра, міжнародне співробітництво.

Актуальність проблеми. Під час соціально-економічних трансформацій та кризових ситуацій, що охоплюють як національний, так і глобальний рівень, особливого значення набуває діяльність громадських організацій та волонтерських рухів, як інститутів громадянського суспільства. Будучи важливими інституційними суб'єктами, здатними оперативно реагувати на потреби населення, мобілізувати ресурси та забезпечувати підтримку найбільш вразливих соціальних груп населення вони відіграють важливу роль у суспільстві, особливо в період криз. Як правило громадські ініціативи характеризуються гнучкістю, наявністю високого рівня довіри суспільства та здатністю до самоорганізації, що робить їх ключовими елементами системи соціальної підтримки. Саме їхня інституційна роль полягає у формуванні механізмів солідарності, розвитку партнерських відносин із органами влади та міжнародними інституціями, а також у створенні нових моделей взаємодії між суспільством і державою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика інституційної ролі громадських організацій та волонтерських рухів у системі соціальної підтримки неодноразово висвітлювалася у дослідженнях вітчизняних та закордонних вчених. Зокрема, В. Лях і С. Гунько [1–2] у своїх працях відзначили, що громадські організації стали ключовими агентами соціальних змін, здатними компенсувати недоліки державної політики у сфері соціального захисту. Особливу увагу приділено їхній ролі у підтримці внутрішньо переміщених осіб та постраждалих від воєнних дій. Наукові дослідження підтверджують, що волонтерська діяльність в Україні поступово набуває ознак інституційного оформлення. Зокрема, Т. Мадрига [3] проаналізувала нормативно-правові механізми взаємодії держави та громадянського суспільства. К. Ткачук [4] дослідила правові засади благодійності й волонтерства в умовах воєнного стану, а Т. Демиденко та Н. Мартовицька [5] у своїй праці провели порівняльний аналіз української та зарубіжної моделей волонтерського руху. Вищеназвані наукові праці відповідають ключовим засадам Закону України «Про волонтерську діяльність» та Державної цільової соціальної програми з розвитку

© Цецик Я. П., Ігнатова А. Б., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

волонтерської діяльності до 2030 року [6–7], що визначають волонтерство як ключовий елемент соціальної стійкості держави, передбачають створення єдиної екосистеми волонтерської діяльності та формують правові гарантії для волонтерів.

Питання щодо взаємозв'язку волонтерських рухів та громадської ініціативи як важливих елементів глобальної системи соціальної підтримки детально проаналізовані у працях американських науковців у Г. Анхайєра та С. Топлера [8]. У дослідженні М. Едварса детально висвітлено роль волонтерських рухів та громадських ініціатив у громадянському суспільстві [9]. Питання досліджуваної проблеми присутні також у працях інших українських та іноземних вчених.

Мета статті. Дослідження інституційної ролі громадських організацій та волонтерських рухів у системі соціальної підтримки України в умовах сучасних суспільних трансформацій та війни.

Результати дослідження. Аналіз нормативно-правових актів та офіційних документів свідчить, що громадські організації та волонтерські рухи в Україні поступово набули ознак інституційного оформлення та інтеграції у систему соціальної підтримки. Зокрема у нашій державі функціонує понад 107 тисяч громадських об'єднань та 33 тисячі благодійних організацій, що підтверджує високий рівень суспільної мобілізації [10]. Адже в Україні під час війни сформувався один із найпотужніших та найрозвиненіших у світі волонтерських рухів, який забезпечує соціальну підтримку, відновлення житла та допомогу армії. Зокрема, Аль-Джазіра [11] описав діяльність «Добробату», UNHCR висвітлив нові моделі соціальної підтримки з залученням волонтерів [12]. В аналітичному звіті Фонду Загорій про тенденції благодійності описано про діяльність волонтерських організацій України та відзначено їхню прозорості та міжнародне визнання [13].

Функціональна роль громадських організацій полягає в забезпеченні надання соціальних послуг, правової підтримки, гуманітарної допомоги та сприяння розвитку громадянського суспільства.

Важливою рисою громадських організацій є їхня здатність формувати нові моделі взаємодії між суспільством і державою, сприяти розвитку соціальної згуртованості та інтеграції населення у життя територіальних громад [2].

У ході аналізу сучасних викликів громадських організацій України, що надають соціальну підтримку з'ясовано, що більшість організацій (79 %) не змінили свого профілю діяльності після початку повномасштабного вторгнення, що свідчить про сталість та актуальність їхніх практик. Водночас майже п'ята частина (19 %) була змушена адаптуватися до нових умов, що вкотре демонструє гнучкість громадського сектору та його здатність швидко реагувати на кризові виклики [1].

Громадські організації також можуть виступати надавачами соціальних послуг на рівні з державними та комунальними установами [14], що створює умови для укладання ними договорів з органами місцевого самоврядування та фінансування з бюджету для реалізації програм соціальної підтримки. Так, у 2025–2026 рр. ряд громадських організацій укладала угоди з Міністерством соціальної політики та Фондом соціального захисту осіб з інвалідністю щодо надання послуг внутрішньо переміщеним особам [15].

Також громадські організації можуть бути залучені, як партнери у наданні первинної правової допомоги, що дозволяє їм консультувати громадян щодо соціальних прав, оформлення допомоги чи захисту від дискримінації [16]. Прикладом є діяльність Української Гельсінської спілки з прав людини, яка офіційно співпрацює з системою безоплатної правової допомоги [17].

Отже, як бачимо впродовж останніх років у нашій державі неухильно зростає роль громадських та благодійних організацій, які надають допомогу різним категоріям соціально незахищеного населення. Особливо їх вплив на соціальні процеси зріс після агресії росії, адже саме волонтерські організації відігравали і продовжують виконувати важливу роль у консолідації суспільства та наданні допомоги.

Правові засади волонтерської діяльності в Україні в умовах воєнного стану набули особливого значення як механізм легітимації суспільної самоорганізації. Законодавчі зміни розширили можливості волонтерського руху у сфері підтримки сектору безпеки й оборони, гуманітарної допомоги та соціального захисту населення. Таким чином, волонтерські організації виступають не лише інститутами громадянського суспільства, а й важливими чинниками національної безпеки та стійкості держави [4].

Відповідно до чинного законодавства благодійні фонди мають право здійснювати реалізацію гуманітарних програм [18]. Зокрема, організації «Повернись живим» [19] та «Карітас Україна» [20], офіційно зареєстровані як надавачі гуманітарної допомоги.

Функціональна роль волонтерських рухів забезпечує механізм мобілізації ресурсів, формування солідарності та підтримки постраждалих від війни та надзвичайних ситуацій. Згідно зі звітом UN Volunteers State of the World's Volunteerism Report, український волонтерський рух став одним із наймасштабніший у світі, охоплюючи мільйони громадян та діаспору [21].

Як приклад можна привести діяльність волонтерського руху «Добробат», який об'єднав у своїх

лавах понад 55 тис. осіб та сприяв відновленню житла понад 1 млн українців. Вищеназваний волонтерський рух об'єднує здебільшого осіб за місцем проживання добровольців з інших держав. Волонтери «Добробату» оперативно прибувають на місця обстрілів (зокрема в Києві) для розбору завалів та закриття вибитих вікон тимчасовими конструкціями, а також враховуючи можливості та повноваження організація закриває нагальні побутові потреби постраждалих цивільних та захищають домівки від мародерства та негоди одразу після ворожих обстрілів [12].

У кризових умовах громадські організації та волонтерські рухи виконують не лише функцію допомоги, а й формують нові моделі самоорганізації та взаємодії між державою і суспільством, мобілізуючи ресурси та забезпечуючи сталі механізми підтримки вразливих груп населення але водночас їх діяльність ґрунтується на міжнародних стандартах і національному законодавстві, що визначає волонтерство, як важливий інструмент розвитку громадянського суспільства, соціальної згуртованості та демократичних цінностей [3]. Їхня діяльність у глобальному контексті демонструє здатність громадянського суспільства адаптуватися до нових викликів цифрової культури та політичних трансформацій [9].

Впродовж останніх років в Україні запроваджується нова модель «соціальної фасилітації», коли волонтери діють як «сусіди-добродії», допомагаючи літнім людям, особам з інвалідністю та внутрішньо переміщеним особам. Це значною мірою доповнює діяльність державних соціальних служб та забезпечує базову підтримку найбільш уразливих груп UNHCR [22].

Таким чином, українські волонтерські структури об’єднуючи у свої лавах мільйони свідомих громадян надають значну допомогу постраждалим від ворожої агресії. Будучи важливим інститутом громадянського суспільства вони активно взаємодіють з органами влади та місцевого самоврядування.

Громадські організації нині виступають провідними постачальниками соціальних послуг, активно співпрацюють із державними інституціями та конкурують із бізнесом у соціальних сферах. Це зумовлює потребу у професіоналізації управління, розвитку організаційної спроможності та впровадженні нових моделей фінансування й соціального підприємництва [8].

Інституційна взаємодія громадських організацій із органами влади та міжнародними інституціями відповідним чином регулюється на законодавчому рівні. Оскільки однією із функціональних ролей громадських організацій є - надання соціальних послуг, як надавачем соціальних послуг, укладаючи договори з органами місцевого самоврядування та отримуючи фінансування з державного чи місцевих бюджетів. Відповідно до Закону України «Про соціальні послуги» [14] держава забезпечує їхню інтеграцію у систему соціальної підтримки населення та формує механізми партнерства з державними структурами. Також передбачено створення єдиної екосистеми волонтерської діяльності, що включає співпрацю з міжнародними організаціями, насамперед ООН, Європейським Союзом та Міжнародним Комітетом Червоного Хреста, що передбачено Державною цільовою соціальною програмою з розвитку волонтерської діяльності до 2030 року [10].

Динаміку зростання кількості громадській організацій та благодійних фондів можна розглянути на прикладі офіційної статистики Верховної Ради України [5]. В Табл. 1 наведено статистичні дані, що підтверджують високий рівень суспільної мобілізації та інституціоналізації громадянського суспільства.

Незважаючи на зростаючу роль громадських організацій та волонтерських рухів у суспільстві на жаль є низка проблем, які вимагають вирішення. Однією з ключових залишаються нестабільність фінансування, наявність правових та організаційних бар’єрів, а також потреба у підвищенні прозорості та довіри. Згідно із Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» [16], благодійні фонди та громадські організації мають право на фінансування з різних джерел, проте не всі організації отримують стабільну бюджетну підтримку, що створює ризики нестійкості їхньої роботи. Наявність додаткових вимог, до реєстрації та звітності, які закріплені у Законі України «Про громадські об’єднання» [23], часто ускладнюють діяльність невеликих ініціатив, які не мають достатніх адміністративних ресурсів. У Стратегії розвитку громадян-

Таблиця 1 – Динаміка кількості громадських організацій та благодійних фондів в Україні (2020–2026 рр.)

Рік	Громадські об’єднання	Благодійні організації
2020	89 500	25 300
2022	95 200	28 700
2024	101 000	31 500
2026	107 000	33 000

Джерело: сформовано авторами на основі [10]

ського суспільства в Україні на 2021-2030 роки наголошується на необхідності підвищення прозорості діяльності громадських організацій та формування механізмів суспільної довіри, що має забезпечити ефективність їхньої роботи та легітимність у системі соціальної підтримки [24]. Також, як зазначає М. Токар, в загальному модернізація державної політики у сфері підтримки громадських організацій потребує нових моделей публічно-управлінської взаємодії [25].

Таким чином, досить часто на практиці громадські організації, маючи законодавчо закріплене право на фінансування та участь у соціальній політиці, мають перепони пов'язані з нестабільністю фінансування, ускладненими процедурами звітності та необхідністю доводити прозорість своєї роботи, що у результаті значно ускладнює їхню діяльність.

Перспективи розвитку громадських організацій та волонтерських рухів в Україні полягають у їхній подальшій інституціоналізації, розширенні партнерства та використанні цифрових технологій для координації й забезпечення прозорості діяльності. Важливим орієнтиром є положення Європейської хартії про волонтерство, де визначено принципи інклюзивності та солідарності [26], що можуть бути інтегровані у національну політику України. На нормативно-правовому рівні ці перспективи узгоджуються із Державною цільовою соціальною програмою з розвитку волонтерської діяльності до 2030 року, якою передбачено створення єдиної цифрової екосистеми волонтерства, розвиток партнерських відносин із міжнародними організаціями та впровадження електронних інструментів моніторингу прозорості [7]. У «Стратегії розвитку громадянського суспільства на 2021–2030 роки наголошується на необхідності інституційного зміцнення громадських організацій та розширення їхньої участі у формуванні державної політики, що відповідає європейським стандартам [24].

Для систематизації інституційної ролі громадських організацій та волонтерських рухів у сфері соціальної підтримки доцільно узагальнити їхні ключові функції, основні виклики та перспективи розвитку. Основні функції та виклики громадських організацій і волонтерських рухів відображено у Табл. 2, яка побудована на основі законодавчих актів України, офіційних урядових програм та наукових досліджень. Зокрема, Закон України «Про соціальні послуги» [14] визначає правові засади надання соціальних послуг громадськими організаціями, а Стратегія розвитку громадянського суспільства на 2021–2030 роки [24] окреслює напрями інституційного зміцнення та розширення партнерства. Також наголошується на проблемах нестабільності фінансування та потребі у нових моделях публічно-управлінської взаємодії. Перспективи розвитку волонтерських рухів узгоджуються з положеннями Європейської хартії про волонтерство [26], яка визначає принципи інклюзивності та солідарності, що можуть бути інтегровані у національну політику України.

Основним джерелом фінансування залишаються міжнародні донори (рис. 1), проте значна частка надходжень формується за рахунок приватних пожертв. Державне фінансування становить лише 25%, що підтверджує проблему нестабільності фінансової підтримки сектору, про яку йдеться у CSO Meter Report [27].

Таблиця 2 – Основні функції та виклики громадських організацій і волонтерських рухів

Елемент	Приклади діяльності	Виклики	Перспективи розвитку
Громадські організації	Соціальні послуги, правова підтримка, гуманітарна допомога	Нестабільність фінансування, правові бар'єри	Розширення партнерства, інституціоналізація
Волонтерські рухи	Мобілізація ресурсів, підтримка постраждалих	Потреба у прозорості та довірі	Використання цифрових технологій, міжнародна інтеграція

Джерело: сформовано авторами на основі [14; 24; 26]

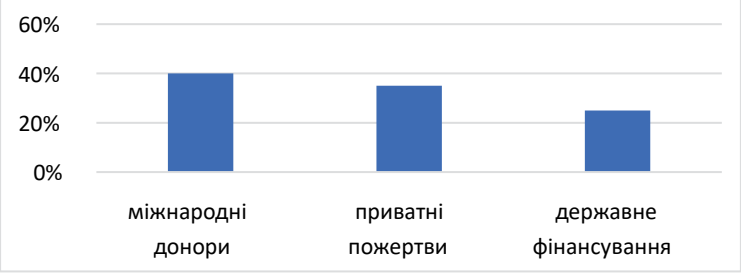

Рисунок 1 – Структура джерел фінансування громадських організацій (2025 р.)

Джерело: сформовано авторами на основі [27]

Висновки. Розвиток громадських організацій та волонтерських рухів в Україні під час війни є не лише реакцією на кризові виклики, а й проявом зрілості громадянського суспільства. Саме вищеназвані інституції стали ключовими носіями соціальної стійкості, здатними оперативно мобілізувати ресурси, забезпечити підтримку найбільш уразливих груп населення та компенсувати обмежені можливості державних структур.

Волонтерський рух в Україні перетворився на унікальний феномен, який поєднує локальні ініціативи з міжнародною співпрацею, демонструючи приклад прозорості, довіри й солідарності. Громадські організації, у свою чергу, поступово інтегруються у систему публічного управління, стаючи рівноправними партнерами держави у сфері соціальної політики.

Їхній розвиток ґрунтується на інституціоналізації волонтерських рухів, розширенні партнерства із міжнародними організаціями та впровадженні цифрових технологій для координації та моніторингу діяльності. Український досвід може стати моделлю для інших країн, які стикаються з масштабними кризами, адже він доводить: сильне громадянське суспільство є запорукою виживання та відновлення держави.

Бібліографічний список:

1. Лях В. Характеристика проблем і викликів, із якими стикаються громадські організації України, що надають соціальну підтримку внутрішньо переміщеним особам. *Соціальна педагогіка: теорія та практика.* 2024. № 2. С. 62–72. URL: https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10739
2. Гунько С., Лях В. Напрями соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб з інвалідністю в територіальній громаді. *Ввічливість. Humanitas.* 2025. № 4. URL: https://www.researchgate.net/publication/396819894
3. Мадрига Т. Нормативно-правове забезпечення волонтерської діяльності в Україні: інституційний та політичний вимір. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія.* 2026. Вип. 23. С. 123–135. URL: https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/article/view/807
4. Ткачук К. Правові засади благодійної та волонтерської діяльності в Україні. *Економіка та право*. 2026. № 1. С. 67–79. URL: https://nasu-periodicals.org.ua/index.php/economiclaw/article/view/28378
5. Демиденко Т., Мартовицька Н. «Волонтерство як практико-орієнтована модель соціальної роботи: досвід України та Австрії». 2025. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота».* № 2. 2025. С. 57-61. URL: https://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/article/view/342672
6. Закон України «Про волонтерську діяльність». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text
7. Кабінет Міністрів України. Державна цільова соціальна програма з розвитку волонтерської діяльності до 2030 року. Розпорядження №396-р від 29.04.2026. Київ, 2026. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-2026-%D1%80#Text
8. Anheier H. , Toepler S. The Routledge Companion to Nonprofit Management. Routledge. 2020. URL: https://www.routledge.com/The-Routledge-Companion-to-Nonprofit-Management/Anheier-Toepler/p/book/9781032652511
9. Edwards M. Civil Society. Cambridge: Polity Pre.ss 2019. URL: https://www.politybooks.com/bookdetail?book_slug=civil-society-4th-edition--9781509537341
10. Верховна Рада України. Парламентське дослідження щодо діяльності громадських та благодійних організацій. Київ, 2026. URL:https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/hum_social_policy/parliam_rs-hsp/77522.html
11. Jazeera Al. Volunteer battalion "Dobrobat" in Ukraine. Doha, 2026. URL: https://www.aljazeera.com/news/2026/7/28/ukraines-volunteer-army-helps-rebuild-what-russia-destroys
12. UNHCR. Global Trends: Forced Displacement in 2025. Geneva: UNHCR, 2025. URL: https://reliefweb.int/report/world/global-trends-forced-displacement-2025-enar
13. Vox Ukraine/ Trends in Charity: Figures, Forms, and Challenges in the Annual Study by Zagoriy Foundation. 2025. URL:https://voxukraine.org/en/trends-in-charity-figures-forms-and-challenges-in-the-annual-study-by-zagoriy-foundation
14. Закон України «Про соціальні послуги» від 17 січня 2019 р. №2671-VII.URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text
15. Міністерство соціальної політики України. Електронний кабінет соціальних послуг: офіційні дані щодо угод із громадськими організаціями про надання послуг внутрішньо переміщеним особам. Київ, 2026. URL: https://soc.gov.ua/edata/providers-list (дата звернення 28.08.2026)
16. Закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 2 червня 2011 р. №3460-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text
17. Українська Гельсінська спілка з прав людини. Звіт про співпрацю із системою безоплатної правової допомоги. Київ 2025. URL: https://www.helsinki.org.ua/richni-zvity-2/
18. Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» від 5 липня 2012 р. № 5073-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text
19. Фонд «Повернись живим». Офіційний звіт про діяльність у 2022-2026 рр. Київ, 2026. URL: https://savelife.in.ua/reporting/
20. Карітас Україна. Річний звіт 2025. Львів. 2026. С. 120-121. URL: https://caritas.ua/zvity/

21. UN Volunteers. State of the World's Volunteerism Report. New York. 2022. URL: https://swvr2022.unv.org/
22. UNHCR Europe. Bringing support and social connection to isolated war-affected people in Ukraine. Geneva. 2025. URL:https://www.unhcr.org/europe/news/stories/bringing-support-and-social-connection-isolated-war-affected-people-ukraine
23. Закон України «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 р. №4572-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text
24. Указ Президента України «Про Стратегію розвитку громадянського суспільства на 2021–2030 роки» від 27 вересня 2021 р. №487/2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text
25. Токар М.Ю. Практика ефективної взаємодії публічної влади і громадських організацій: європейський досвід для України. *Ефективність державного управління.* випуск 1, 2020. С. 156–169. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/bitstreams/c0a66f51-1bf0-48ae-a351-2f493a90bb87/download
26. Європейська хартія про волонтерство. Брюссель, 2011. URL: https://www.youthforum.org/policy-library/charter-on-the-rights-and-responsibilities-of-volunteers
27. CSO Meter Report. Civil Society Organization Sustainability Index. Brussels, 2025. URL: https://ednannia.ua/en/news/13577-key-insights-from-the-cso-meter-2025-report-the-state-of-ukrainian-civil-society-in-infographics

References:

1. Liakh V. (2024) Kharakterystyka problem i vyklykiv, iz yakymy stykaiutsia hromadski orhanizatsii Ukrainy, shcho nadaiut sotsialnu pidtrymku vnutrishno peremishchenym osobam [Characteristics of problems and challenges faced by NGOs in Ukraine providing social support to internally displaced persons]. *Sotsialna pedahohika: teoriia ta praktyka,* no. 2, pp. 62–72. Available at: https://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10739
2. Hunko S., Liakh V. (2025) Napriamy sotsialnoi pidtrymky vnutrishno peremishchenykh osib z invalidnistiu v terytorialnii hromadi [Directions of social support for internally displaced persons with disabilities in the territorial community]. *Vvichlyvist – Humanitas,* no. 4. Available at: https://www.researchgate.net/publication/396819894
3. Madryha T. (2026) Normatyvno-pravove zabezpechennia volonterskoi diialnosti v Ukraini: instytutsiinyi ta politychnyi vymir [Legal framework of volunteering in Ukraine: institutional and political dimension]. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Seriia: Politolohiia,* no. 23, pp. 123–135. Available at: https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/article/view/807
4. Tkachuk K. (2026) Pravovi zasady blahodiinoi ta volonterskoi diialnosti v Ukraini [Legal foundations of charitable and volunteer activity in Ukraine]. *Ekonomika ta pravo,* no. 1, pp. 67–79. Available at: https://nasu-periodicals.org.ua/index.php/economiclaw/article/view/28378
5. Demydenko T., Martovytska N. (2025) Volonterstvo yak praktyko-oriientovana model sotsialnoi roboty: dosvid Ukrainy ta Avstrii [Volunteering as a practice-oriented model of social work: experience of Ukraine and Austria]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriia: Pedahohika. Sotsialna robota,* no. 2, pp. 57–61. Available at: https://visnyk-ped.uzhnu.edu.ua/article/view/342672
6. Zakon Ukrainy "Pro volontersku diialnist" (2011) [Law of Ukraine "On Volunteering"]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text
7. Kabinet Ministriv Ukrainy (2026) Derzhavna tsilova sotsialna prohrama z rozvytku volonterskoi diialnosti do 2030 roku. Rozporiadzhennia no. 396-r vid 29.04.2026 [State Target Social Program for the Development of Volunteering until 2030. Resolution no. 396-r of April 29, 2026]. Kyiv. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-2026-%D1%80#Text
8. Anheier H., Toepler S. (2020) The Routledge Companion to Nonprofit Management. Routledge. Available at: https://www.routledge.com/The-Routledge-Companion-to-Nonprofit-Management/Anheier-Toepler/p/book/9781032652511
9. Edwards M. (2019) Civil Society. Cambridge: Polity Press. Available at: https://www.politybooks.com/bookdetail?book_slug=civil-society-4th-edition--9781509537341
10. Verkhovna Rada Ukrainy (2026) Parlamentske doslidzhennia shchodo diialnosti hromadskykh ta blahodiinykh orhanizatsii [Parliamentary research on the activities of NGOs and charities]. Kyiv. Available at: https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/hum_social_policy/parliam_rs-hsp/77522.html
11. Al Jazeera (2026) Volunteer battalion "Dobrobat" in Ukraine. Doha. Available at: https://aljazeera.com/news/2026/7/28/ukraines-volunteer-army-helps-rebuild-what-russia-destroys
12. UNHCR (2025) Global Trends: Forced Displacement in 2025. Geneva: UNHCR. Available at: https://reliefweb.int/report/world/global-trends-forced-displacement-2025-enar
13. Vox Ukraine (2025) Trends in Charity: Figures, Forms, and Challenges in the Annual Study by Zagoriy Foundation. Available at: https://voxukraine.org/en/trends-in-charity-figures-forms-and-challenges-in-the-annual-study-by-zagoriy-foundation
14. Zakon Ukrainy "Pro sotsialni posluhy" (2019) [Law of Ukraine "On Social Services"]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text

15. Ministerstvo sotsialnoi polityky Ukrainy (2026) Elektronnyi kabinet sotsialnykh posluh: ofitsiini dani shchodo uhod iz hromadskymy orhanizatsiiamy pro nadannia posluh vnutrishno peremishchenym osobam [E-cabinet of social services: official data on agreements with NGOs]. Kyiv. Available at: https://soc.gov.ua/edata/providers-list (accessed August 28, 2026)
16. Zakon Ukrainy "Pro bezoplatnu pravovu dopomohu" (2011) [Law of Ukraine "On Free Legal Aid"]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text
17. Ukrainska Helsinska spilka z prav liudyny (2025) Zvit pro spivpratsiu iz systemoiu bezoplatnoi pravovoi dopomohy [Report on cooperation with the free legal aid system]. Kyiv. Available at: https://helsinki.org.ua/richni-zvity-2/
18. Zakon Ukrainy "Pro blahodiinu diialnist ta blahodiini orhanizatsii" (2012) [Law of Ukraine "On Charitable Activities and Charitable Organizations"]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text
19. Fond "Povernys zhyvym" (2026) Ofitsiinyi zvit pro diialnist u 2022–2026 rr. [Official activity report 2022–2026]. Kyiv. Available at: https://savelife.in.ua/reporting/
20. Karitas Ukraina (2026) Richnyi zvit 2025 [Annual Report 2025]. Lviv, pp. 120–121. Available at: https://caritas.ua/zvity/
21. UN Volunteers (2022) State of the World's Volunteerism Report. New York. Available at: https://swvr2022.unv.org/
22. UNHCR Europe (2025) Bringing support and social connection to isolated war-affected people in Ukraine. Geneva. Available at: https://unhcr.org/europe/news/stories/bringing-support-and-social-connection-isolated-war-affected-people-ukraine
23. Zakon Ukrainy "Pro hromadski obiednannia" (2012) [Law of Ukraine "On Public Associations"]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text
24. Ukaz Prezydenta Ukrainy "Pro Stratehiiu rozvytku hromadianskoho suspilstva na 2021–2030 roky" (2021) [Presidential Decree "On the Strategy for Civil Society Development 2021–2030"]. No. 487/2021. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text
25. Tokar M. Yu. (2020) Praktyka efektyvnoi vzaiemodii publichnoi vlady i hromadskykh orhanizatsii: yevropeiskyi dosvid dlia Ukrainy [Practice of effective interaction between public authorities and NGOs: European experience for Ukraine]. *Efektyvnist derzhavnoho upravlinnia,* vol 1, pp. 156–169. Available at: https://dspace.uzhnu.edu.ua/bitstreams/c0a66f51-1bf0-48ae-a351-2f493a90bb87/download
26. Yevropeiska khartiia pro volonterstvo (2011) [European Charter on Volunteering]. Brussels. Available at: https://www.youthforum.org/policy-library/charter-on-the-rights-and-responsibilities-of-volunteers
27. CSO Meter Report (2025) Civil Society Organization Sustainability Index. Brussels. Available at: https://ednannia.ua/en/news/13577-key-insights-from-the-cso-meter-2025-report-the-state-of-ukrainian-civil-society-in-infographics

THE INSTITUTIONAL ROLE OF PUBLIC ORGANIZATIONS AND VOLUNTEER MOVEMENTS

Yaroslav Tsetsyk
PhD in History, Associate Professor,
Associate Professor at the Department Management and public Governance
National University of Water Management and Nature Management

Anna Ihnatova
Student
Institute of Economics and Management
National University of Water and Environmental Engineering.

Summary. The article analyzes the role of public organizations and volunteer movements in providing social support in Ukraine to persons affected by the aggression of the Russian Federation. It is noted that with the beginning of a full-scale war, their role in our country has been steadily growing. After all, it is the institutions of civil society that have become one of the key factors that have played an important role in consolidating society. It is worth noting that at the present stage, public organizations play an important role in providing social services, humanitarian aid, legal support and contributing to the development of civil society, which is extremely important in conditions of martial law. They also help restore housing damaged by enemy shelling. A significant part of public organizations and volunteer movements interact with government bodies and local governments, coordinating their activities with them. The institutional interaction of public organizations and volunteer movements with government bodies and foreign partners is regulated at the legislative level. In accordance with

current regulatory legal acts, the state ensures their integration into the system of social support for the population and forms mechanisms for partnership with state structures. Further prospects for the development and activity of volunteer organizations and public movements in Ukraine lie in their further institutionalization, expansion of partnership relations, and the use of digital technologies to coordinate and ensure transparency of activities. A significant role in the activities of volunteer organizations is played by the provisions of the European Charter on Volunteering, which clearly defines the principles of inclusiveness and solidarity, which should be integrated into the national policy of Ukraine. Regarding the problems that the above-mentioned structures encounter in their daily activities, it is worth noting the insufficient funding for the implementation of social programs. After all, the key sources of financing for their activities are charitable contributions, international donors, etc.

Keywords: public organization, volunteer movement, social support, institutionalization, inclusiveness, solidarity.

Дата надходження статті: 31.08.2026
Дата прийняття статті до публікації: 29.09.2026
Дата публікації статті: 03.11.2026